Toidupakkide asemel hakkas
riik jagama abivajajatele toiduabikaarte. Lk 3

Kirjanik Peep Ilmet
peab raamatut kollektiivseks loominguks. Lk 4

Lääne Elu
Värsked uudised www.le.ee
EESTI VANIM JÄRJEPIDEVALT ILMUNUD SÕLTUMATU AJALEHT
TEISIPÄEV, 31. OKTOOBER 2023 | NR 126 (4966) | 1,50 €

Nüüd leiad Lääne Elu ka **Tallinna bussijaama R-kioskist!**
Osta teele kaasa või telli koju:
online.le.ee/tellimine/

HUNDIJAHT

Vormsilased korraldavad ajujahi

Vormsi jahiselts kutsub saarerahva laupäeva hommikuks kokku ajujahti pidama, et saarele siginenud hundikarjast lahti saada.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

„Jahimeestele panin ka just teate välja. Kes ikka vähegi saab, võiks kohal olla," ütles Vormsi jahiseltsi esimees Rein Veitmaa Lääne Elule eile. Kokku kutsutud saarerahvas võtab kätte näidatud kohas ahelikku, mida tihedamasse, seda parem, et hõikudes, vilet või pasunat puhudes hundid jahimeestele ette ajada.

Midagi niisugust pole vormsilaste silmad varem näinud ja kuuepealine hundikari, kellest osa on saarel ilmale tulnud, on erakordne. Hunte on eksikülalistena Vormsil küll vahel nähtud, 2009. aastal eriloaga ka üks kütiti, aga pidama pole nad sinna jäänud. „On käinud mööda jääd, tulnud ja läinud," sõnas Veitmaa.

MALLE-LIISA RAIGLA

Vormsi jahiseltsi esimehe Rein Veitmaa sõnul pole hundid varem Vormsile pidama jäänud.

Pole hundijahti pidanud

Vormsi jahimehed pole kunagi pidanud kodusaarel hundijahti pidama. Viimati kutsuti saarerahvas ajujahiks kokku sadakond aastat tagasi, 1920. aastal, aga võsavillem jäi tabamata ja vormsilased arvamusele, et teda polnudki – ju nägi keegi suurt koera.

Tänavu on saarel eriloaga kütitud kolm noort isahunti, üks augustis ja kaks oktoobris. Võsavillemid on kimbutanud veiseid ja laastasid Borrby külas lambakarja. Nädala eest sattusid huntide piiramisrõngasse kaks metskurvitsaseiret teinud linnuteadlast.

Veitmaa sõnul on asi hull. Väikesel saarel ei peaks hunte üldse olema, aga on ja palju. Kuni eilseni arvati, et 90 km² suurusel Vormsil elutseb neljapealine kari: kaks täiskasvanut ja kutsikad. Pühapäeva hommikul aga nägi jahimees Joosep Valm kolme täiskasvanut ja kolme noort looma. „See kolmas täiskasvanu tuli meile üllatusena," ütles Veitmaa. Tegelikult võib hunte saarel olla rohkemgi, kui palju, seda keegi ei tea.

Laupäeval panebki saarerahvas seljad kokku, et hundijahti pidada: saar on väike, huntidel seal elanike arvates kohta pole ja eesmärk on kõik ära küttida. Mullu anti terve Läänemaa peale kümme hundiluba. Tänavu on Läänemaa jahindusnõukogu teinud ettepaneku, et ainuüksi väike Vormsi saaks seitse luba.

Kui tavaliselt jahimeeste ja loodusteadlaste ning ametnike seisukohad ei kattu – ühed tahavad rohkem küttida kui teised lubavad –, siis Vormsi huntide suhtes ollakse ühel meelel.

Liiga vähe ruumi

Hundiuurija Peep Männili sõnul ei ole huntide sigimine Vormsisuurusel saarel jätkusuutlik: neil lihtsalt pole seal ruumi ja pikka pidu poleks võsavillemitel ka jahimeesteta. „Ühe hundikarja territoorium on kaugelt suurem kui saare pindala," märkis Männil. Mandri-Eesti hundikarjad liiguvad toitu otsides 500–1000 km² suurustel aladel ja 90 km² asustatud saart jääb karjale ilmselgelt kitsaks.

> **Viimati kutsuti saarerahvas ajujahiks kokku sadakond aastat tagasi, 1920. aastal, aga võsavillem jäi tabamata.**

Isegi kui toitu jätkuks, peaksid noored isahundid varem või hiljem iseseisvuma, teele asuma ja endale uusi elupaiku otsima, aga saarelt nad minema ei pääse. „Eraldatud saar ei ole hundipopulatsioonile loomulik," märkis Männil. Kui hundikutsikad suureks saavad ja huntide populatsioon saarel kasvaks, siis tekiks karjas Männili sõnul väga tugevad sisepinged.

Vormsil pesitsevad hundid jäid ilmselt saarele lõksu või siis meeldis seal neile. „Isahundid rändavad rohkem, emahundid vähem. Kui saarele satuvad mõlemad ja paik sobib, siis jäävad paigale," ütles Männil. Tõenäoliselt tulid hundid saarele jääga. „Hunt ujub, aga mitte pikki vahemaid," ütles Männil.

Seda, et hunt inimest ründaks, Männil võimalikuks ei pea ja nädala eest võsavillemite piiramisrõngasse sattunud linnuteadlaste elu tegelikult ohus ei tohtinuks olla. „Natuke muinasjutu moodi lugu see on. Ju need kutsikad olid," ütles Männil. Kutsikad on väga uudishimulikud ja inimlooma nad veel karta ei oska. Ka neli aastat tagasi Hiiumaal naist rünnanud hunt osutus tegelikult koeraks.

TAMREX
UNUSTA PAELAD Võta BOA!
• MUGAVAM • PUHTAM • OHUTUM

Odoacre
S3 SRC HRO WR CI
Boa®-ga talvesaapad
13670 198 €

Sparta
S3 SRC CI
täisnahast talvesaapad
SG74001 255 €

Talus
S3 SRC HRO WR CI ESD
Gore-Tex® talvesaapad
SG61010 255 €

Vapor 3
S7S SR HRO FO CI ESD
Boa®-ga Gore-Tex talvesaapad
SG80015 330 €

Ülimalt kerged, hästi painduvad, mugavad ja väga vastupidavad talvesaapad. Kanna neid tööl, matkal või linnatänaval.

Shore
S3 SRC HRO CI ESD
Boa®-ga talvesaapad
SG61004 **231 €**

BOA DIALED IN. PRECISION FIT. ESD
- BOA® kinnitusmehhanism
- Kõrge toetav sääre
- Hingav, vetthülgav pealispind
- Täielikult suletud kand
- Põrutuskindel välistald
- Komposiidist torkekindel vahetald
- Klaaskiust turvanina
- Õli- ja kuumuskindel tald
- Suurepärane löögisummutus kannaosas

Osta BOA DIALED IN. PRECISION FIT. kinnitussüsteemiga või membraaniga talvesaapad või poolsaapad tavahinnaga, saad Snickers Workwear mütsi (9030/0400 väärtus 19 €)
GORE-TEX GUARANTEED TO KEEP YOU DRY
TASUTA

Hinnad sisaldavad käibemaksu 20% ja kehtivad kuni kaupa jätkub!
EESTI OHUTUSETTEVÕTE • ANNAME TÖÖD JA MAKSAME MAKSE EESTIS
TAMREX OHUTUSE OÜ Tel 654 9900 e-post: tamrex@tamrex.ee www.tamrex.ee
TALLINN Laki 5, Pärnu mnt 139c, Katusepapi 35 • TARTU Teemandi 2, Ringtee 37a • PÄRNU Riia mnt 169a • RAKVERE Laada 22 • JÕHVI Tartu mnt 30 • VÕRU Piiri 2 • VILJANDI Tallinna 86
VALGA Vabaduse 39 • NARVA Maslovi 1 • HAAPSALU Ehitajate tee 2a • PAIDE Pikk 2 • JÕGEVA Tallinna mnt 7 • TÜRI Rakvere tee 23 • RAPLA Tallinna mnt 2a • KEILA Keki tee 1 • KURESSAARE Tallinna 80a

JUHTKIRI

Valikuvabadus

Eilsest hakkas toimima uudne toiduabikaartide süsteem – iga abivajaja saab neli korda aastas kaardile 30 eurot. Süsteemi muutus oli paratamatu – mullu kasvas toiduabi saajate hulk Eestis hüppeliselt ning vältimatu abi tagamiseks on toiduabikaartide süsteem üks viis parandada inimeste toimetulekut.

Kui senimaani jagas sotsiaalministeerium koos Eesti toidupangaga abivajajatele kord kvartalis toiduabi, mille sisu koosnes peaasjalikult kuivainetest, konservidest ja muudest pika säilivusajaga toodetest, siis nüüd on abisaaja oma valikutes vabam.

Uue süsteemiga saab abivajaja ise valida, milliseid toiduaineid ta toetuse eest soetada soovib. Kaarti kuritarvitada on keeruline, sest osta saab vaid toidu- ja esmatarbekaupu, välistatud on alkoholi-, tubaka- ja lototoodete ning kinkekaartide ostmine. Valida saab inimene ka seda, kas lööb kolme kuu peale mõeldud 30 eurot korraga sirgeks või jagab selle mitmeks ostukorviks.

Toidukaardi kasutuselevõtt vähendab ka kohalike omavalitsuste sotsiaaltöötajate ja toidupanga inimeste töökoormust. Varem helistas sotsiaaltöötaja kõik abisaajad läbi ja teatas igaühele neist, kust, mis päeval ja mis kell ta abi kätte saab. Nüüd otsustab iga abisaaja ise, millal ja kuhu ta toitu ostma läheb. Tõsi, valida saab vaid Rimi poodide vahel ja neid leidub vaid suuremates keskustes. See tähendab, et poodi sõitmisel või poest kauba tellimisel võib ikka sotsiaaltöötajate abi vaja minna.

Eesti toidukaartide süsteem on terves Euroopas uudne lahendus. Katsetusi üleminekuks on tehtud, aga ükski riik pole tervikuna toidukaartide süsteemile veel üle läinud. Eestiski on toiduabikaarti testitud aasta algusest, esimesena hakati seda kasutama Rapla- ja Harjumaal ning Tallinnas. Nende piirkondade kogemus on näidanud, et abisaajaid saab usaldada – asjatult kulutama üldjuhul ei hakata. Eks aeg näitab, kuidas toiduabikaart mujal piirkondades vastu võetakse.

TEISED LEHED

Digipööre kõikuvas kaluripaadis

PÄRNU POSTIMEES. Kiiresti ja poolvägisi peavad kalurid reageerima lohiseva nimega regionaal- ja põllumajandusministeeriumi nõudele hakata uue aasta esimesest päevast edastama püügiandmeid elektrooniliselt, kirjutab vabakutseline ajakirjanik Silvia Paluoja. Nii aitab kohustusliku digipöörde sihtrühm, 2500 kutselist kalurit, upitada e-Eesti edulugu.

Adun laupkokkupõrget Tallinnast vaadates elektroonilise elu ja tegelikkuse vahel. Infotehnoloogilise rakenduse PERK põhjendust lugedes süveneb tunne, et riik kahtlustab oma inimesi ette pettustes ega küsi, kuidas kõikuvas kajutita paadis võtab kalur nutividina ja külmast kohmetute sõrmedega esitab „püügireisi" viiest raportist kohustusliku osa.

„See on selline väljamõeldud rumalus, aga vägisi ta tuleb," ütlevad kauaaegsed kalurid. Siiani on nad pidanud püügipäevikut ja enne sadamasse pööramist teavitanud keskkonnainspektsiooni. Nad möönavad, et uus nõue ei tulnud üleöö, aga kalurkond on suutnud seda edasi lükata, eelistanud edastada infot nuputelefoniga ja kirjutanud püügiandmed tabelisse kodus arvutist.

Rannakalurid, võtke elektroonilise andmebaasi jumaldajad enne teie koolitamist püügile kaasa ja laske neil tuuliselt merelt külma niiske sügisilmaga edastada nende enda nõutud andmed, sest praktika on ju tõe kriteerium.

LAUSELAEN

„Ei saa tööd teha, kui iga hetk võib keegi sulle kihvad tagumikku lüüa."

Metskurvitsauurija **Jaanus Aua** jäi Vormsis huntide piiramisrõngasse.
Lääne Elu, 28. oktoober 2023

Euroala intressitase on hinnatõusuga võitlemiseks piisav

Esimest korda enam kui aasta jooksul otsustasime Euroopa Keskpanga nõukogus seekord intressimäärasid mitte tõsta.

Leidsime, et praeguse teadmise kohaselt on intressimäärad juba piisavalt kõrged, et võimaldada mõistliku aja jooksul euroala hinnatõusul püsivalt aeglustuda keskpanga poolt eesmärgiks seatud 2 protsendini. Küsimus on nüüd eelkõige selles, kaua on intressimäärasid tarvis nii kõrgel hoida. Vastuse annab sellele lähikuude ja -kvartalite majandusareng.

MADIS MÜLLER
Euroopa keskpanga nõukogu liige, Eesti Panga president

Hinnatõus on euroalal selgelt langustrendil. Pea kaks aastat oleme Euroopa Keskpanga nõukogus astunud samme, et liiga kiire hinnatõus kontrolli alla saada. Tarbijahinnad olid septembris euroalal keskmiselt 4,3 protsenti kõrgemal kui aasta tagasi, samas kui keskpanga eesmärgiks on 2protsendiline aastane hinnatõus.

Konflikt Lähis-Idas ja selle võimalik laienemine on üks olulisemaid riske, mis kallineva nafta- ja gaasihinna kaudu võib euroalal hinnatõusu aeglustumist takistada.

Hinnatõusu tempo on siiski veel liiga kiire. Selle üks põhjus on euroala mõistes suhteliselt kiire, 5 protsendi lähedale ulatuv palkade kasv. On mõistetav, et inimesed ootavad, et palgatõus taastaks kiire inflatsiooni tõttu kannatada saanud ostujõudu. Selleks loob soodsad tingimused endiselt heas seisus tööturg, kus tööpuuduse tase on püsinud euroala jaoks rekordiliselt madalal. Ettevõtjate jaoks tähendab kiire palgatõus aga suuremat kulude kasvu, mis omakorda võib sundida neid otsima võimalusi hindade kergitamiseks. Kuigi praegu on euroalal näha esimesi märke palgatõusu pidurdumisest, võib pikemat aega vältav hoogne palgatõus tähendada, et ka üldise hinnatõusu aeglustumine võtab kauem aega.

Hinnatõusu puhul ei saa mööda ka geopoliitiliste pingete tõttu taas kallinenud energiahindadest. Konflikt Lähis-Idas ja selle võimalik laienemine on üks olulisimaid riske, mis kallineva nafta- ja gaasihinna kaudu võib euroalal hinnatõusu aeglustumist takistada.

Euroopa majanduse olukorda ja lähiaja väljavaadet puudutavad värskemad uudised on pigem pessimistlikumad. Tööstustoodang ilmselt jätkab oktoobris langust, laenukasv on pidurdunud ja investeeringud nii eluasemetesse kui ka ettevõtetel äritegevuse laiendamiseks on üsna tagasihoidlikud.

Kui viimase aasta jooksul on keerulisemas olukorras olnud eelkõige tööstusettevõtted, siis viimastel kuudel on pessimistlikumaks muutunud ka teenuste sektor, eriti äriteenuste poolel. Paremini on seni läinud turismi- ja reisiteenuseid pakkuvatel ettevõtetel. Üldiselt on aga nii laenumahtude ja investeeringute kahanemine kui ka üldise majandusaktiivsuse suhteline nõrgenemine viimase aasta jooksul järsult tõusnud intressimäärasid arvestades ootuspärane.

Kui hinnata euroala majanduse taastumise väljavaadet, siis positiivse poole pealt on Euroopa ettevõtjate ekspordivõimalusi toetamas seni suhteliselt paremas seisus USA majandus. Samuti osutus Hiina viimase kvartali majanduskasvu näitaja oodatust paremaks, kuigi sealses kinnisvarasektoris nähtavasti probleemid jätkuvad.

Kokkuvõttes on euroala majandusolukorda kirjeldades õigem rääkida stagnatsioonist ja visast taastumisest, mitte aga sügavast majanduskriisist. Hinnatõusu kontrolli alla saamine ei eelda tingimata, et keskpank peaks kõrgete intressimääradega sügava majanduslanguse esile kutsuma. Endiselt on tõenäoline, et euroala majandus järgmisel aastal tasapisi kosub. Seda toetab inimeste ostujõu taastumine, kuivõrd hinnatõus jääb eeldatavasti alla keskmisele palgatõusule. Sama näeme ka Eestis, kus meie majanduse taastumine sõltub eelkõige majandusolukorra ja nõudluse paranemisest teistes Euroopa riikides, mis on olulised sihtturud Eesti eksportijatele.

Pannes kaalukausile kogu ühiskonda mõjutava kiire hinnatõusu ja kõrgemad intressimäärad, on valik justkui kahe halva vahel.

Hinnatõusu aeglustumine ja sellega käsikäes käiv ostujõu taastumine on Eesti inimeste jaoks kindlasti üks viimase aja parimaid majandusuudiseid. Eelmise aasta teises pooles Eestis 20 protsenti ületanud inflatsioon on tänavu septembriks langenud 4,2 protsendini, mis on euroala keskmisest karvavõrra aeglasemgi.

Pannes kaalukausile kogu ühiskonda mõjutava kiire hinnatõusu ja kõrgemad intressimäärad, on valik justkui kahe halva vahel. Samas on selge, et kiire hinnatõusu põhjustatud probleemid majandusele on palju ulatuslikumad. Liiga kiire hinnatõusu ohjeldamise tööriistaks on keskpankade jaoks intressitõusud, mis aga muudavad laenuvõtjate elu raskemaks.

Keskpanga ülesanne on mõistagi keskenduda hinnatõusu kontrolli alla saamisele, kuid selge on ka see, et kiire hinnatõusu põhjustatud probleemid majandusele ongi palju ulatuslikumad. Sama meelt on ka Eesti inimesed ise. Nimelt näitab uuringufirma Faktum & Ariko tehtud värske küsitlus, et 71 protsendi vastajate jaoks oli suurim majanduslik probleem üldine kiire hinnakasv. Laenuintressimäärade ja laenumaksete suurenemist, mis on kiire inflatsiooniga võitlemise paratamatu hind, pidas suurimaks probleemiks 11 protsenti vastanutest.

VASTUKAJA

26. oktoobri Lääne Elus ilmunud lugejakirjale „Kergliiklustee läbi Lepa pargi prügihunnikute?"

Kas Lepa mets on park?

Kui Lepa ja Sambla tänava äärne mets oleks park, siis seda hooldaks kohalik omavalitsus. Pargist on ikka asi väga kaugel.

Kuidas on Eva Aadamsool õigus öelda, et kogu Sambla ja Lepa tänava elanikud veavad oma aiaprahti metsa ja isegi ehitusprahti? Kas ta on kõiki elanikke filminud sellel toimingul, kas ta üldse teab, et paar leibkonda Sambla tänavalt ei ole isegi aastaid tervise tõttu välja saanud? Mida tähendab „kogu Sambla ja Lepa tänava elanikud"?

Sambla tänava poolses Lepa metsas pole ühtki ehitusprahti! Kontrollitud. Häbematu on solvata ja üldistada Sambla tänava elanikke, kes on 50 aasta jooksul tänava teist poolt ehk riigimaad ise hooldanud, niitnud, istutanud oma majast üle tee sinna kuuski, jasmiini, kaski, pihlakaid jne, et oleks hea vaadata aknast välja.

See on riigimaa ja tegelikult ei peaks Sambla tänava elanikud seda suvel niitma, sügisel rehitsema lehti, kraapima pärast torme oksi teeservast. Teeme seda vabast tahtest, et kõigil oleks ilus vaadata, ja nüüd pr Aadamsoo on leidnud sealt aastakümneid vanu süütuid rajakesi.

Kas peaksime riigi maalt korjatud rohuniited, lehed, oksad viima oma komposti? Ei iial, kraabimegi metsa sisse. Ja kui sellest saab tulevikus promenaadi pikenduse park, siis pääseme meiegi üle tee niitmistest ja nn pargiääre hooldamisest.

Oleme teavitanud kohalikku omavalitsust, kui on olnud vajadus niita, kes ise ei jaksa. Vastus: raha jätkub kaheks korraks aastas, aga on tehtud. Seega naaber aitab naabrit, saame ise hakkama.

Tulevikuks rohkem positiivsust prouale. Eks elus ongi nii, et arvamused on erinevad, kuid süüdistada otse ajalehes, teadmata tagamaid, on õigustamatu, seda enam, et ta ei märka, mida on tehtud ilu jaoks.

AADU SAMMAL
49 aastat selle tänava elanik

NÕUANNE

Mida teha, kui kolleeg tuleb haigena tööle?

Mida teha, kui kolleeg tuleb tõbisena tööle ja nakatab teisi? Ise ütleb, et on juba peaaegu terve.

Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse põhimõtete kohaselt on tööandjal kohustus tagada töötajatele ohutu töökeskkond. Tööandja ja töötajad on kohustatud ohutu töökeskkonna nimel tegema koostööd. Seega, kui tööandja on kindel, et käesoleval juhul on ohuallikaks konkreetne töötaja, on tööandjal õigus võtta kasutusele meetmeid see oht töökohalt kõrvaldada. Kuivõrd tööandja ei ole pädev töötaja terviseseisundit hindama, soovitame töötajaga pidada läbirääkimisi, tuua välja ohukohad ja saavutada kokkulepe töötaja töölt kõrvaldamiseks või arsti juurde saatmiseks.

Töötaja tervislikku seisundit hindab arst ning arst väljastab töötajale vajadusel ka töövõimetuslehe, kui töötaja oma terviseseisundi tõttu ei saa tööülesandeid edaspidi täita. Kui töötajal on palavik, köha, nohu ja üldine halb enesetunne, siis tuleb ühendust võtta oma perearstiga, rääkida sümptomitest ning perearst langetab otsuse töövõimetuslehe suhtes.

Vladimir Logatšev
tööinspektsiooni juhtiv nõustamisjurist

SÜSTEEM MUUTUS

Riik hakkas toidupakkide asemel jagama toidukaarte

Toidukaardiga saab abivajaja osta Rimi poodidest toidu- ja esmatarbekaupu 30 euro eest kvartalis.

URMAS LAURI
urmas.lauri@le.ee

Seni jagas neljal korral aastas riigi ostetud toiduabi abivajajatele Läänemaa toidupank. ANDRA KIRNA

Eilsest saavad abivajajad seniste abipakkide asemel toidukaarte, millega toiduabi nimekirja kantud inimesed saavad osta toidu- ja esmatarbekaupu Rimi kauplustest üle Eesti.

„Mõistlik lahendus," ütles Haapsalu aselinnapea Kaja Rootare. „Meil [linna sotsiaalosakonnas] see tööd väga palju ei muuda, pigem muutub kergemaks toidupanga töö."

Haapsalu linnavalitsuse sotsiaaltöö spetsialisti Marju Kure sõnul saab praegu Euroopa Liidu toiduabikaardi Haapsalus 153 leibkonda, kokku 296 inimest. Ta lisas, et Rimi toidukaardid toimetatakse abivajajateni postiga selle nädala lõpuks.

Vormsis on riigilt toiduabi saanud seni 20–30 inimest. Seda, kas sotsiaaltöötajate töö saarel muutub toidukaartide kasutamisel raskemaks või kergemaks, on valla sotsiaaltöö- ja haridusspetsialisti Janika Viilmaa sõnul raske ennustada.

„Kui inimene käib mandril, saab ta ju Rimi poes käia," ütles Viilmaa. „Aga toidukaardil on ka variant, et toit tuuakse koju. Põhimõtteliselt on võimalik kord kuus teha kauplusse tellimus ja siis tuuakse see praamile, mina selle võtaksin ja viiksin inimesele koju."

Viilmaa arutles, et kui toidukaart on vormsilasel, kes mandril ei käi ja kes pole ka arvutikasutaja, peaks sotsiaaltöötaja minema arvutiga inimesele koju ja aitama tal tellimust teha. „See lisab tööd juurde. Aga me ei tea, kuidas see hakkab olema ja kui palju on neid, kes vajavad tellimuse vormistamisel abistamist," lausus Viilmaa.

Esikohal juhendamine

Lääne-Nigula valla sotsiaaltöö spetsialist Heidy Koch on seda meelt, et suuremat koormust toidukaartidele üleminek juurde ei anna. „Sotsiaaltöötajad jagavad need [toidukaardid] laiali, annavad ka vastavad juhised ja teevad esmase nõustamise," lausus Koch. Tema sõnul nüüd sotsiaaltöötajad enam toidupakkidega tegelema ei pea, aga instrueerimise, juhendamise ja abistamise töö jääb ikka.

„Kõige eelduste kohaselt inimene ehk kord kvartalis jõuab [Rimi] poodi. Vajadusel on võimalik sotsiaalosakonnaga ka näiteks transpordi osas läbi rääkida," arutles Koch.

Lääneranna vallas ollakse toidukaartide kasutuselevõtus pettunud eelkõige seetõttu, et hiigelsuures vallas pole ühtegi Rimi kauplust. Abivajajad, kes on võimelised liikuma, peavad toidukaardiga ostmiseks sõitma kas Pärnusse või Haapsallu. „Lootsime väga, et äkki Coop võidab hanke, aga läks teisiti," ütles Lääneranna vallavalitsuse liige Jane Mets.

Metsa hinnangul muudab toidukaartide kasutuselevõtt vallavalitsuse sotsiaalosakonna töö kindlasti keerulisemaks. Toidukaardid tuleb sotsiaaltöötajail toimetada 57 leibkonda ühtekokku 69 inimeseni. „Ning neile on vaja üksipulgi selgeks teha, kuidas kaarti kasutada. Ja see toob meie sotsiaaltöötajatele kindlasti tööd juurde."

Selle võrra läheb sotsiaaltöötajate töö Metsa sõnul aga lihtsamaks, et nad ei pea neli korda aastas enam abivajajatele toidupakke sorteerima ja komplekteerima.

Uus süsteem asendab senist riiklikult ostetud toiduabi jagamist piirkonnas. Kui seni on toiduabi koosnenud peaasjalikult kuivainetest, konservidest ja muudest pika säilivusajaga toodetest, siis uue süsteemiga saab inimene ise valida, milliseid söögikaupu ta toetuse eest soetada soovib.

Lisaks ostetud toiduabile jagatakse puudust kannatavatele inimestele ka annetatud toiduabi, mida koguvad ja jagavad toidupangad jooksvalt kogu aasta jooksul.

Sotsiaaltöötajad enam toidupakkidega tegelema ei pea, aga instrueerimise, juhendamise ja abistamise töö jääb ikka.

Toidukaartide süsteem kergendab mõnevõrra toidupanga tegevust. Läänemaa toidupanga koordinaatori Terje Vihuri sõnul vahendas toidupank ka riigipoolset toiduabi. Nüüd ei hakka aga need kümned ja sajad tonnid enam läbi toidupanga käima. „Meie vahendajana kaome ära," tõdes Vihur. Tema sõnul muutub toidupanga tegevus seeläbi sihipärasemaks – saab tegeleda ainult enda korjatud söögipoolise jagamisega.

Vihur selgitas, et toidupanga põhitöö on see, et saab kauplustest toidu, mille realiseerimisaeg on lähedal: „Õhtul võtame toidu ära ja jagame. Meie õhtused jagamised jäävad alles, neid toidukaart ei puuduta."

Läänemaal saab toidupangalt tuge sadu inimesi. „See arv kõigub, aga ainuüksi [Haapsalu] linna nimekiri on abisaajatest 300 kanti, kellest kõik iga kuu ka meie poole ei pöördu," lausus Vihur.

Pärnu maakonda kuuluvas Lääneranna vallas tegutsev toidupank toob toitu nii Lihulasse kui ka Koongasse.

Kogu summa kaardile

Toiduabi saajate nimekiri moodustub toimetulekutoetuse saajate ja taotlejate ning kohalikult omavalitsuselt sissetulekust sõltuvate toetuste saajate alusel. Sihtrühma kuuluvad majanduslikult raskes olukorras olevad inimesed või leibkonnad (vanem/hooldaja ja samal pinnal elavad lapsed), kelle abivajaduse on välja selgitanud omavalitsuse sotsiaaltöötaja.

Toiduabikaartidele üleminekuks korraldas sotsiaalministeerium kaks hanget ja need mõlemad võitis Rimi. Sellepärast saabki abivajaja edaspidi osta toiduabikaardiga kõigist Rimi kauplustest üle Eesti või teha tellimuse Rimi e-poest. Toidukaardiga saab osta vaid toidu- ja esmatarbekaupu, välistatud on alkoholi-, tubaka- ja lototoodete ning kinkekaartide ostmine.

Üks leibkond saab ühe kaardi, millele kantakse terve leibkonna toetussumma. Ühe abisaaja kohta on kaardile kantud 30 eurot. Kui ostusumma ületab kaardil oleva summa, saab puuduoleva osa tasuda isikliku pangakaardi või sularahaga. Rahajääki saab kontrollida tšekilt, iseteeninduskassast, küsida müüjalt või kaupluse infotelefonilt.

Tänavu teises kvartalis jagati Eestis toiduabi ligemale 30 000 inimesele. Toiduabi jagamist toetatakse Euroopa Sotsiaalfond+ rahaga.

Toiduabi

Abisaajate nimekiri koostatakse toimetulekutoetuse ja kohaliku omavalitsuse toetuste taotlejate ja saajate põhjal. Selle taotlemiseks peab inimene pöörduma oma elukohajärgse kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötaja poole. Samuti saavad toiduabi kodutute öömajades viibivad kindla elukohata inimesed.

Toidukaardile kantakse kvartalis inimese kohta 30 eurot. Ühe perekonna kohta väljastatakse üks toidukaart, millele kantakse leibkonna kogu toetussumma. Toetus tuleb ära kasutada kvartali jooksul ning allesjäänud summa uude kvartalisse üle ei kandu. Toidukaardiga saab osta vaid toidu- ja esmatarbekaupu.

ALLIKAS: SOTSIAALMINISTEERIUM

Haapsalu talihange läheb prognoositust poole kallimaks

Haapsalu linnavalitsus küsis volikogult luba plaanitust poole kallima talihoolduse hanke lepingu sõlmimiseks.

Suvel prognoosis linnavalitsus, et järgmise viie aasta talihooldus läheb kokku maksma 900 000 eurot. Linnavalitsuse korraldatud hange aga näitas, et arvestada tuleks poole suurema summaga. Linnavalitsus tuli reedel volikogu ette küsima luba kulutada viie aasta jooksul talihooldusele 1,8 miljonit eurot. „Selle summaga tuleme kindlasti toime," ütles Haapsalu aselinnapea Innar Mäesalu.

Haapsalu jagab kõnni- ja sõiduteede puhastamise eri firmade vahel. HEINRIH HEINTALU

Talihooldusele kuluv summa suurenes mitme asjaolu tõttu: kallinenud on teenuse hind, pikenenud on soovitud talihoolduse aeg ja varasemaga võrreldes on suurenenud ka tänavate maht.

Mäesalu selgitas, et kui seni on umbes pooled linnatänavad puhtaks lükanud Haapsalu Linnahooldus, siis tulevast talvest jäävad neile puhastada vaid kõnni- ja kergteed – neidki on rohkem kui eelnevatel aastatel. „Neil pole piisavalt head tehnikat, et suure lumega linn puhtaks teha, aga suurtel firmadel on see tehnika olemas," selgitas Mäesalu.

Kui seni on linnavalitsus maksnud linnafirmale umbes 50 000 eurot talve kohta, siis edaspidi on see summa hanke summas sees.

Linna kõigi sõiduteede ühele ettevõttele andmine on Mäesalu sõnul ka senisest efektiivsem. Varem võis juhtuda, et ühe tänavalõigu lõppedes tõstis sahajuht saha üles ja sõitis järgmist teelõiku puhastama.

Linnavalitsus pikendas hankes ka talihooldusele mõeldud aega seniselt neljalt kuult viiele – hooldeaeg algab sellest aastast varasemast kaks nädalat varem, 15. novembril, ja lõpeb kaks nädalat hiljem, 15. aprillil. Seni on tulnud linnavalitsusel novembris või aprillis maha sadanud lume koristamiseks tellida hankest kallima hinnaga teehooldus.

Haapsalu talihooldushankel osales kolm ettevõtet, võitjat pole veel välja valitud.

Haapsalu linnas on hind fikseeritud, maapiirkonnas maksab linnavalitsus teehoolduse eest tunnipõhist hinda. Linnahooldusele jäävad lume lükkamiseks kõnni- ja kergteed. Seni hooldatud kergteedele lisanduvad Männiku kergtee ja Kalda tänava kõnnitee ringristmikust Lahe tn ristmikuni. Mäesalu sõnul on Kalda tänaval olnud probleeme lume koristamisega: mõni kinnistuomanik pole seda teinud ja mõnel lõigul polegi tee ääres kinnistut.

Kõiki Haapsalu tänavaid Mäesalu sõnul linnal puhastada pole aga võimalik, kuigi mõeldud sellele on. „Selleks ei jätku raha," ütles Mäesalu. Ta lisas, et vanalinna kitsaid kõnniteid ei mahu koristama ka ATV-le kinnitatud sahaga.

MALLE-LIISA RAIGLA

● KIRJANDUSLAUPÄEV

Peep Ilmet: raamat on kollektiivne looming

Paar päeva enne oma 75. sünnipäeva tutvustas luuletaja Peep Ilmet Haapsalu raamatukogu kirjanduslaupäeval oma luulet ja köitekunstitöid.

ANDRA KIRNA
andra@le.ee

Avinurmes sündinud Ilmet, kodanikunimega Gorinov, kirjeldas oma Läänemaale jõudmist sedaviisi: „Kui Avinurme mies oma rohelises looduskaitsja mundris 1976 issanda aastal Salevere Salumäele jõudis, olid inimesed seal juba mitu tuhat aastat elanud. Sellest ajast on Ilmeti Peep kõik need aastad Matsalu mail, Hanila valla maadel oma mõistatuslikke asju ajanud. Vallarahvas on nüüd sellega enam-vähem leppinud…"

„Paul-Eerik [Rummo] on kenasti öelnud, et miks ta välismaale ei põgenenud – luuletada võib igal pool ja ära ei ela sellest kusagil," andis Ilmet märku, et juttu tuleb muustki kui luulest ja luuletamisest.

Peep Ilmeti luuleraamatu „Matsalu mailt" kaanel on ka Matsalu kandist korjatud taimed. ANDRA KIRNA

Leivatööks köitmine

Mitmesuguseid ameteid – näiteks transporditöölise, küsitleja ning looduskaitsja ametit – pidanud luuletajal on kõige pikemalt olnud leivatööks raamatuköitmine ja ennistamine ehk restaureerimine. „Ennistamine oli minu õpetaja Endel Valk-Falki sõna," ütles Ilmet.

Valk-Falkiga koos töötas ta algul Tartu ülikooli raamatukogus. „Hiljem sai ta mind Matsalust kätte ja kutsus Eesti kunstimuuseumi restaureerimisosakonda. Kui ta lõi ennistuskoja Kanut, kutsus ta mind sinna, nii et kokku olin selle töö peal üle 12 aasta," ütles Ilmet.

Eesti köitekunsti ütles Ilmet olevat sama eripärase ja maailmatasemel nähtuse nagu animafilmigi. „Paljudel on kodudes Taska või Kodrese töökodade eestiaegseid köiteid ja muid nahkesemeid, me oleme sellega harjunud. Teistel maadel oli nahka köidetud raamat niisugune haruldus, et seda sai endale lubada ainult eliit," rääkis ta.

Ilmet loeb köitekunsti järjepidevust alates Eduard Taskast ja tema töökoja asutamisest 1917 Tallinnas. „Eduard Taska õpilane oli Adele Reindorff, kunstnik Reindorffi abikaasa. Adele õpilane oli Endel Valk-Falk, kelle õpilane olen siis mina," ütles Ilmet.

Valk-Falk utsitas Ilmetit näitustel esinema. „Nüüd on köitenäitusi, kus olen osalenud, 14," nentis Ilmet. Eesti nahakunstnike ühendus, kuhu kuulub ligi 60 kunstnikku (kellest küll kõik ei tegele raamatute köitmisega) korraldab näitusi, kus osalejad köidavad sama raamatut. „Kuna ma ise ka raamatuid kirjutan, on minu kallid nahavedajad teinud näitusi nelja minu raamatu põhjal," ütles ta.

Mõned oma köidetud raamatud oli Ilmet ka Haapsallu kaasa toonud. Tõsi, luuletajal ja köitekunstnikul pole sugugi mitte kõik oma köited alles. „On läinud kaheksa tuule poole – jaa, pange tähele, Eestis on kaheksa tuult," sõnas Ilmet.

Haapsalu raamatukogus said huvilised näha „Eesti luule kulda" – Ilmeti koostatud eesti luule kogumikku – ja pisikest haikuraamatut „Ajastaja". „Koostasin selle, just silmas pidades köitekunstnikke. Kirjutasin siia eessõna, kuidas mina sellest haikust aru saan," ütles Ilmet. Näitus „Ajastaja. Nii peas kui põues" käis suure ringi Eestimaal ära. „Seda olid köitnud üle 60 autori, omavahel kokku leppimata ja igaüks omamoodi," ütles Ilmet.

Herilasepesast paber

Ilmeti raamatute kujundused ja köited on sageli sündinud koostöös kunstnikega. Tema noortele mõeldud luuleraamatu „Matsalu mailt" on kujundanud Edgar Valter. Selle köide on aga kujundatud Matsalu mail ja sealt ümbruskonnast pärit taimedega. „Herbaliseeritud lõhislehise lepa leht ja mets-kuukressi kõdar," osutas Ilmet haruldasematele. Et ta on enda sõnul paras nuputaja, sisaldas see köide midagi eriti põnevat. „See siin on nüüd maailma vanim paberisort – herilasepesa," juhtis ta tähelepanu hallikirjule õrnale lehele. Kuidas herilased pesa teevad, on enam-vähem arusaadav – nad mäluvad läbi vana puitu –, aga kuidas herilasepesast paberileht saab, jättis autor saladuseks.

Paari Ilmeti luuleraamatu kujundaja on Jüri Arrak. „Minu taevane vend Jüri Arrak palendas kaks minu luuleraamatut ja tegi vinjette. Neist tehtud klišeesid olen saanud köiteid tehes kasutada," rääkis Arrak. Ühe kaasa toodud köite kaanel oli Arraku originaalmaal.

Köidetud raamatute hulgas oli põnev lõõtsköide – kaks kokku köidetud luuleraamatut.

„Lõõtsköidet on tehtud ka kolmeosalist," ütles Ilmet. „Eesti nahakunstnike liidu juures on väike kamp, kes korraldab iga viie aasta tagant ülemaailmset näitust „*Scripta manet*". Iga kord valitakse köitmiseks raamat. Mõnikord valmis raamat ja teinekord spetsiaalselt tellitud raamat," rääkis ta.

Mullu köitsid nahakunstnikud Valdur Mikita tekstikogumikku „Mine metsa!". Mikita tekst oli tõlgitud ka inglise ja saksa keelde. „Seda pealkirja väga hästi tõlkida ei andnud. Ingliskeelse tõlke autor, meie oma Adam Cullen, täiustas selleks puudulikku inglise keelt sõnaga Forestonia. Puudulikku saksa keelde leiutas tõlkija Cornelius Hasselblatt selle jaoks sõna Estwald," rääkis Ilmet põneva pealkirjaga teose sünnist.

Raamatuköitja ja luuletaja Ilmeti sõnul on kirjandus alati kollektiivne looming. „Individuaalne mina kehtib luuletaja puhul ainult niikaua, kui ta istub üksi pliiatsi ja paberiga ja kõik üksipäini paberile paneb. Raamat on aga kollektiivne looming," väitis ta.

Loomulikult luges Ilmet Haapsalu raamatukogus oma luulet – rubaiide, millega ta tutvus koolipoisieas Haljand Udami tõlkes Omar Khayyāmi „Nelikvärsse" lugedes ning hiljem Udami joonealuse tõlke järgi tadžiki-pärsia luuletusi luulendades. Samuti kuulsid kohaletulnud liivinguid – Juhan Liivi 1911 kirjutatud neljarealise luuletuse „Sügise tuul" silbiskeemil põhinevaid luuletusi, kelleriisid – Kalle Istvan Elleri rubaiidide eeskujul loodud vormis luuletusi, ning ka ilmeriisid, mida Ilmet Elleri luulest inspireerituna on kirjutanud.

Mathura värske sügiseluule tõi raamatukokku hingedeaja

Hingedeaja juhatasid Haapsalu raamatukogu kirjanduslaupäeval oma uusi raamatuid tutvustades sisse kirjanik ja psühhoterapeut Ly Seppel-Ehin ning luuletaja Mathura ehk Margus Lattik.

Mathura oli just saanud trükikojast kätte oma uue luulekogu „*Sostenuto*". *Sostenuto* on muusikast pärit termin – väljapeetult või hillitsetult. „Tahtsin väga, et see raamat ilmuks just sügisel. Võiks öelda, et see kirjeldab sügist, nii looduses kui ka inimese ajas ja elus," ütles luuletaja.

Sissejuhatuseks luges Mathura aga ette mõne aasta eest väljaandele Tõlkija Hääl kirjutatud loo, kus see aga ei ilmunud ja on seni avaldamata. Selles isiklikus loos kirjeldab ta väikese alevi raamatupoodi, kus temani jõudis arusaam, et raamatud on kaup, mida võib osta ja müüa. See loos kirjeldatud väike alev on Mathura jaoks Lihula, kus ta veetis lapsepõlve. „Mu ema on sealt pärit ja Lihulas elasid mu vanavanemad. Lapsena ja noorpõlves veetsin seal palju aega," ütles ta.

Mathura sõnul oli seni pood olnud tema jaoks nagu raamatukogu. „Nõudsin siis vanaemalt kopikaid ja käisin ostmas „Saja rahva lugude" sarjas ilmunud muinasjuturaamatuid," meenutas ta. Lihula raamatupood oli toonud Mathurale äratundmise, et maailm on alati suurem kui ta enda vahetu käega katsutav ümbrus. „Maailmal on oskus avarduda väljapoole ja lahti kihistuda sissepoole. See tunne on mind kandnud kogu elu," ütles ta.

Ly Seppel-Ehin.

Margus Lattik ehk Mathura. 2 X ANDRA KIRNA

Luulekogu „*Sostenuto*" oluline motiiv sügise kõrval on tuul nimega *tramontane*. „Põhjakaare tuul, mis puhub Itaalias Alpidest alla, Vahemere poole. See tähistab paljudes kultuurides võõrast," rääkis luuletaja. Mathura lisas, et tal on kogu aeg olnud ajusopis mõte, et see tuul võiks olla ka hing või mingi vaimu kohalolu.

Mathura luges vast ilmunud kogust luuletusi, aga rääkis publiku küsimise peale pisut ka edasistest plaanidest. „Projektidest on alati natuke kahtlane rääkida, äkki need ei teostu," muretses luuletaja. „Tegemisel on luule- või heliplaat, kus loen luuletusi, mis on seatud loodushelide keskele. Suuremalt jaolt mina, aga mitte ainult. Need on valitud luuletused eesti kirjandusklassikast," rääkis ta. Ka on loota lisa tema proosaraamatutele. „Olen võtnud hoogu, et alustada järgmist proosaraamatut, natuke olen juba alustanud ka," poetas ta.

Kirjanduslaupäeva esimene esineja Ly Seppel-Ehin alustas oma etteastet luule lugemisega. Kõlasid Nâzım Hikmeti, Aila Meriluoto ja teiste talle oluliste autorite luuletused nii tema enda, Andres Ehini kui ka Artur Alliksaare tõlkes.

Oma tänavu ilmunud raamatut „Ma kuulan sind. Psühhoteraapilisi kõnelusi laste ja noortega" tutvustades rääkis Seppel põgusalt, kuidas ta psühhoteraapiani jõudis. „Kui lapsed suureks said, olin elust maha jäänud. Keeled, mida olin õppinud, olid roostes. Luuletamisega oli juhtunud niisugune imelik asi – sain aru, et mu luuletamise viis on vanaaegne. Uusaegne ja uuemoodne luule on tänapäeval jõudnud õige kaugele ängi väljapritsimises ja ma ei tahagi uutmoodi luuletada," rääkis Seppel.

Laste nõuandel – tee midagi, mida sa meie pärast ei ole teinud – läks Seppel viiekümnendates eluaastates uuesti õppima midagi päris uut, millega ta varem tegelenud ei olnud. „Psühhoteraapia kursus, mida korraldas Rootsi gestaltpsühholoogia instituut Eestis neli aastat. Need aastad kulusid enda veneaegse alaväärsustunde, vihade ja pettumuste ületamiseks. Kui olin neli aastat töötanud iseendaga, võeti mind sellesse rühma, kus hakati õpetama psühhoterapeute," meenutas Seppel.

Ühtekokku kulus õpingutele kaheksa aastat, kuni Seppel-Ehin sai diplomi ja õiguse tegutseda terapeudina. „Nüüd olen 23 aastat töötanud Raplas psühhoterapeudina, võtnud vastu lapsi, koolilapsi, noori emade ja õpetajatega," ütles ta.

Raamatuga püüdis Seppel anda hääle kolmnurgast vanemad-õpetajad-laps kõige nõrgemale.

„Laps on harjunud, et temalt küsitakse, kas sul on hambad pestud ja sõnad õpitud või koolikott valmis pandud. Mitte kellelgi ei tule pähe lapselt küsida: kuidas sa ennast tunned? Sellepärast ei saa laps, kellelt mina seda küsin, aru, mida ma küsin," rääkis Seppel. „Ma kuulan sind" räägib lühikestes, ka lastele jõukohastes lookestes sellest, et kõige sünge-mastki olukorrast on väljapääs.

ANDRA KIRNA

Lõuna-Läänemaa jalgpalliklubi pere sai kokku, et hooajast kokkuvõtteid teha ja tänada neid, kes on klubile toeks olnud. ERAKOGU

JALGPALL

Lõuna-Läänemaa jalgpalliklubi lõpetas hooaja peoga

Traditsiooniliselt kutsus Lõuna-Läänemaa jalgpalliklubi hooaja lõpus kogu oma pere kokku ja lõpetas aasta ühiselt lõbusas meeleolus.

JAANUS GETREU
Lõuna-Läänemaa jalgpalliklubi

Kuigi klubil täitub 30. tegutsemisaasta tuleval aastal, oli ka tänavu väikesel maaklubil üks priske juubeliaasta. Nimelt teeb Lõuna-Läänemaa JK Eesti noorte meistrivõistlustel kaasa juba 25 aastat. See on Eesti maaklubide jaoks kättesaamatu number. Kui klubi 1999. aastal 12 Virtsu kooli poisiga Eesti meistrivõistlusi alustas, oli riigi esivõistlustel linna- ja maaklubisid pooleks. Nüüd, aastal 2023, oli maaklubisid võistkondade üldarvust vaid kuus protsenti. Oleme soovinud seda aga lastega teha ja oleme kenasti ka hakkama saanud.

Vanemate toetus

Meil on väike klubi, mis toetunud ikka meie oma piirkonna lastele. Lihula, Virtsu, Kasari, Vatla, Tuudi, Kõmsi, Metskülа, Lõpe on koolid, kust meile on tulnud alati väga palju tublisid lapsi. Selleks peamegi vahepeal kõik koos – lapsed, lastevanemad, toetajad ja sõbrad – maha istuma, et pidada meeles kõiki lapsi, kes päevast päeva innukalt treenivad, ütlema aitäh lastevanematele, kes oma lapsi alati toetavad ja samuti klubi aitavad. Ja loomulikult on kutsutute hulgas klubi toetajad, kes meie väikeste jalgpallurite eest aastaaastalt hoolitsenud.

Juubeliaasta pidu toimus trahteris Birgit, mille perenaine, lapsevanem Külli Rammul oli lastele peo väga ilusasti ette valmistanud. Tore oli alustada õnnitlusterida ühe lapsevanema tänamisega. Nimelt autasustas klubi Erki Tammet, kes oli koolipoisina esimese värava autor, kui 10. septembril 1991 tollane Virtsu põhikool võitis Läänemaa koolispordi liidu meistrivõistlused. Eesti oli olnud 20 päeva vaba riik, kui jalkaseeme Lõuna-Läänemaale külvati. Nüüd treenib Tammeti poeg samuti meie juures – see ongi ajalugu ja väikese koha järjepidevus.

Iidolid innustavad

Klubi fotograaf Anett Kumm käib lastega kaasas paljudel võistlustel, temale kuulusid samuti suure aplausi ja kingitusega kõigi tänusõnad. Kolm meie suurimat toetajat – Coop Lihula, Kvaliteetaken OÜ, bussifirma L&L ja Vamet OÜ – pakuvad lastele igal aastal suurt rõõmu. Ja kõige tähtsamad, lapsed – nemad teenisid tubli aasta eest igaüks vägeva karika.

Klubi tähendus sai ehk enim selgeks pärast koosistumist, kui kogunesime kahte suurde bussi ja alustasime sõitu Pärnusse. Seal ootas meie 90 last ja lapsevanemat Premium liiga kohtumine Pärnu JK Vaprus ja Harju JK vahel.

Juba üle 20 aasta on meie sõprusklubi olnud JK Vaprus. Lõuna-Läänemaa noored leiavad oma koha Eesti tipptasemel mängimiseks just selles klubis. Trinity Õismets, Virgo Vallik, Reno Mark, vennad Rocco ja Robin Mõtt on need, kelle moodi tahavad meie lapsed olla.

Klubi praeguse kogukonnajuhi Rocco Mõtti ja Lõuna-Läänemaa JK koostöös tegime toreda õhtu. 25 väikest jalkalast viisid mängule kahe võistkonna jagu tippjalgpallureid ja lisaks veel kohtunikud. Kümme meie klubi poissi olid selles kohtumises pallipoisteks.

Mida veel lastele pakkuda kui sellist rõõmu ja toredust oma iidolite ja 600pealise publiku sees! Kuid et see nii jääks, et saaksime oma ajalooga jätkata, selleks peame säilitama kõik, mis veel maapiirkondades lastele rõõmu pakub.

Läänemaa JK esindus tegi Kalju duublile tuule alla

Kui esiliiga B 32. vooru mängus Haapsalus tuli Läänemaa jalgpalliklubi esindusmeeskonnal sümpaatsest esitusest hoolimata tunnistada parema kokkumänguga Tartu JK Welco paremust, pakkus pühapäeval Lillekülas toimunud matš võidurõõmu.

Viimasest septembris kodus peetud omavahelisest mängust Nõmme Kalju FC duubelvõistkonnaga jäi läänlastele mõru maik, sest siis tuli vastu võtta 2:5 kaotus. Seda motiveeritumalt mindi eile Lillekülas Sportland Arenal väljakule. „Eilses mängus oli kohe näha, et poisid olid algusest peale isuga platsil," ütles pärast mängu läänlaste keskväljamängija Kaspar Kariste.

Läänemaa jalgpalliklubi esindusmeeskond. KRISTJAN TIITSMA

Mängu esimene värav sündis 33. minutil läänlaste kapteni Martin Salfi väravast. Juba minut hiljem pääses löögile Läänemaa eest 15. värava löönud, igapäevaselt just Kaljus noortetreenerina töötav Andreas Tiits. Vahetult enne poolajavilet suutis Tiitsu antud nurgalöögist palli väravasse toimetada Juhan Jograf Siim. Nii mindi riietusruumi läänlaste 3:0 eduseisus.

Teise poolaja esimene värav tuli 51. minutil Salfi realiseeritud penaltist. 75. minutil jõudis oma teise väravani selles mängus Siim. Läänlaste kuuenda värava autoriks oli normaalaja viimasel minutil Mario Konks.

Kalju ainus värav sündis 89. minutil Deniss Drabinko realiseeritud penaltist.

„Meile oli treeneritelt antud korraldus kohe esimestest minutitest kõrgelt peale käia," ütles Läänemaa eest hea mängu teinud Kariste. „See ehmatas neid korralikult ja tänu sellele õnnestus meil nõmmekatele oma mängu peale suruda," lisas ta.

Võistkonna hooaja viimane kodumäng on neljapäeval, 2. novembril Uuemõisa jalgpallihallis, kus võõrustatakse Viljandi JK Tulevikku.

TRIIN VELLEMÄE

Läänemaa sportlased olid Pärnu rannajooksul üliedukad

Pühapäeval kogunes üle tuhande jooksusõbra suvepealinna, kus Pärnu rannajooksuga tõmmati joon alla tänavusele spordisuvele. Läänlased lõpetasid hooaja viimase jooksu heade tulemustega. Sügiseselt mõne plusskraadiga ja täiesti tuulevaikne ilm sobis jooksuks ideaalselt. 10 ja 5 kilomeetri distantsid kulgesid mööda Pärnu tänavaid, start ja finiš olid mõlemal jooksul Pärnu rannastaadionil.

Kümne kilomeetri jooksul said aja kirja 498 jooksusõpra. Esimesena jõudis finišisse Eesti parim jooksumees Tiidrek Nurme. Sellel distantsil tegid väga head etteasted Viivi ja Valeri Kääpa.

Naisveteranide 60 klassi sportlane Viivi Kääpa lõpetas üldarvestuses 170. kohaga, naistest kuulus talle 29. koht. Oma vanuseklassis sai ta aga esikoha. Distantsi läbimiseks kulus Viivi Kääpal aega 47 minutit ja 26 sekundit.

Meesveteranide 60 vanuseklassi sportlane Valeri Kääpa sai 10kilomeetrisel jooksumaal ajaks 41.30,7. See andis üldjärjestuses 71. koha, oma vanuseklassis tõi aga kolmanda koha.

Noortest osalesid viie kilomeetri distantsil Lääneranna spordikooli noorsportlased, kes kõik esinesid väga tublilt.

Kokku oli stardis 92 jooksusõpra. Üldkokkuvõttes jõudis tugevate meesjooksjate järel seitsmendana ajaga 21.08,0 finišisse Sten Martin Viidemaa. Oma vanuseklassis, U16 grupis, oli ta kindel võitja. Selles vanuseklassis kindlustas kaksikvõidu tema treeningukaaslane Gregor Hendrik Mölder, kellele näitas finišikell 23.12,4 ja see andis üldjärjestuses 15. koha. Kolmas selles vanusegrupis võistlev Lõuna-Läänemaa noorjooksja Taavi Tiidussalu oli neljas. Ajaga 26.01,1 oli ta üldkokkuvõttes 26. kohal.

U14 vanusegrupis tegi hea etteaste Henry Kurnim. Ta lõpetas jooksu üldkokkuvõttes 20. kohaga, mis oma vanusegrupis tähendas pronksmedalit. Ajaks talle 23.50,0.

JAANUS GETREU

Lõuna-Läänemaa jalgpallurid Rapla jalkafestil. MAARJA KUMM

Lõuna-Läänemaa JK sai jalkafestil esikoha

Rapla uhiuues jalgpallihallis peetud iga-aastaselt turniirilt Rapla Jalkafest 2023 tõi esikoha koju Lõuna-Läänemaa jalgpalliklubi.

Kaheks koolivaheaja päevaks tuli Raplasse üle 600 noore jalgpalluri kõikjalt üle Eesti. Kümne aasta taguse ajaga võrreldes on praegune laste jalgpallielu nagu öö ja päev. Viimastel aastatel on üle Eesti ehitatud palju kunstmuruväljakuid ja kerkinud jalgpallihalle – treenimine ja talviste turniiride korraldamine on kolinud vaikselt sinna. Väikesest saalist kevadel otse Eesti meistrivõistluste mängudele minek on ikka väga keeruline, seda saab teha siis, kui oled talv läbi treeninud hallis või õues kunstmurul.

Sellepärast kasutab talviti saalitingimustes harjutav tilluke Lõuna-Läänemaa jalgpalliklubi igat võimalust talvel jalgpallihallis mõnda turniiri mängida. Nii saame muu maailmaga sammu pidada ja konkurentsis püsida.

Koolivaheajal peetud Rapla jalgpallifestival oli lastele vajalik turniir. Kõik jalgpallurid, kes U10 turniiril meie võistkonda esindasid, said väga palju mängupraktikat ja seda eri positsioonides, mis on selles eas noorele arenevale jalgpallurile ülitähtis.

Meie noored olid tublid. Koju naasti nelja mänguvõidu ja esikohaga. Otsustavates kohamängudes alistati Raplamaa JK 5:0 ja Tabasalu JK 3:0. Ühtlasi oli see turniir ka meie lastele uue hooaja esimene ettevalmistus.

Kevadel alustab Lõuna-Läänemaa JK oma 26. aastat Eesti noorte meistrivõistlustel. Edasi ootavad Lõuna-Läänemaa JK eri vanuseklasside poisse treeningmängud Pärnu jalgpallihallis, treeningud Virtsu kooli kunstmuruväljakul ja halliturniir Uuemõisas.

Raplas olid tublid Kairon Omar Ploomipuu, Kaarel Maiko Tšekenjuk, Randar Sildre, Jan-Robin Luik, Mattias Idvani, Robert Lehtpuu, Keron Kamarik, Romec Vatter, Romet Tšorni, August Reinmaa ja Tarvi Tiidussalu. **JAANUS GETREU**

JÄRJEJUTT

Kümme päeva Paides

25. osa

HELDUR LÄÄNE

Viktor oli autoriteetse väljendusega ja enamasti teadis alati, kuidas asjad peavad olema. Ja on olemas ilu, mida peab hindama. Nii oli teda kasvatatud. Talle meeldis reaalne maailm, kindlad seadused ja olemise rütm. Asjad ei saagi olla teistmoodi.

Teadis ta neid teistmoodi mõtlejaid. Sealt sai tulla ainult mittemõistmist ja kuidas üleüldse sai teistmoodi mõtelda, see oli tema jaoks küsimus. Elu ei ole ristsõna, et alustad alt ja saad sama tulemuse kui ülalt alustades. Või just oligi? Tulemus saab olla alati üks, sest nii peabki olema.

Galaõhtuks valmistus ta nii nagu tavaliselt. Pestud ja kammitud, lõhnastatud, riided triigitud, kergelt einestatud, päevamured unustatud. Abikaasa valmistas topelt niikaua ette, käevangu ja…

Kõik oli väga pidulik. Sissejuhatus, põgusad vahepalad, sõnavõtud, üllatusesineja väike kontsert, jahe šampanja ja suupisted, seltskondlik jutuajamine, tantsimine. Hulk pidulikult riietatud inimesi aega viitmas.

Oma piduriided pakkis ta juba õhtul jälle kappi. Meenutas naisega paari uudsemat seika. Mõned olid uue kaaslase leidnud, mõni reisinud eksootilisse paika, ka neil oli midagi uudset rääkida, sekka vana hea nali, mida kõik teadsid, aga ikka ja jälle naerma pani. Kui turvaline võib seltsielu olla.

Hommikul oli kergelt tuisanud. Lund vähevõitu, isegi kõrgemad maanukad saatsid pikki musti triipe lumega kaasa. Kask koduaia nurgas kahises nukralt tuule käes. Jälle võttis maad väsimus kõigest toimuvast. Kuhu sa, tuul, minu puhud, käis mõte läbi Viktori pea.

Keldris tuul ei puhunud ja suvi oli ka, aga siin ei olnud nii, et riputan mundri varna ja on uus päev. Tõsine võitlus käis omasoodu.

11. peatükk

Ühes kastis olid granaadid. Sellised ilusad rohelised munakesed. Naisekäele rasked. Ingrid hüpitas üht peos ja tundis elavat huvi. Kas teevad kõva paugu, kui kaugele peab viskama, kas tema ka jõuab? Kõike oli korraga väga palju nagu naistel alati. Hakkasin ükshaaval vastuseid koostama. Läksin teemasse väga sisse. Siis ta korraga küsis, et kuidas see päriselt ka välja näeb, granaadi heitmine. Mina näitasin, granaat paremasse kätte, link alla ja ma pidin automaatselt juba splindi välja tõmbama. Olin nii sisse elanud. Viimasel hetkel tabasin mõttelt, et mida nüüd teen. Kuhu lõhkekeha viskan?

Meile püüti drillida granaadi kasutamine automaatsuse tasemele. Harjutasime palju. Täna jäin hoopis vaatama Ingridi käsi. Täiuslik maniküür. Miks naised seda nii igapäevaselt ja igas olukorras teevad? Mis on selle praktiline kasu? Ma saan aru, et käte ilu ja nii edasi, aga mis on see olulisus, et nad peavad igas olukorras ilusad olema. Ka nüüd, sõja ajal. On see tervisest tulenev või ainult kaunidusest? Kui küünte hooldus on oluline, siis võib veel mõista – tähendab, esmavajadus, aga kui ilu, siis mille jaoks, kas endale või teistele? Tähendab see ka siis, et naiste ees peab ilus olema, ennast kehtestama? Ma olin siin ainus mees soo poolest, tegelikult ainult võitleja, sootu. Seega mina ei läinud arvesse. Aga maniküürisid ja meikisid nad end vahetpidamata, minu arvates, ja see tundus järjepideval vaatlemisel kuidagi kummaline. Selliste mõtete peale viskad ka granaati automaatselt. Täielikult vettpidavaid väljaõppeid vist polegi. Alati peab veel midagi silmas pidama. See teebki iga olukorra ainulaadseks.

Et meelelisusel on reaalne füüsiline tulem, teatakse läbi aastatuhandete. Muidugi tahetakse iga kord mingeid käegakatsutavaid tõestusi ja alati ei ole neid võtta ja alati ei ole ka kõige ausamad poisid neid tõestusi esitamas, aga üldiselt on ju see üldteada.

Mõttel on jõud, seda ma teadsin juba lapsepõlvest. Kogu senise elu olin selle tõsise tõestuse kannul käinud ja kogu aeg näinud lahendust käeulatuses, ometi mitte käes olevat. Lootus kustus vahel, samas tuli siis alati ootamatu juhus jälle peaaegu tõestusena ja kinnitas edasise otsimise vajadust. Lootus tekkis taas.

Mis oleks siis sobiv tõestus? Ma olin mingil põhjusel ette võtnud, et kui ma suudan õhku mööda kõndida, siis on see täiesti piisav ja otsinguid ülendav. Mitte vett mööda, vaid just õhku mööda kõndida oli mu eesmärk.

Kujutan ette, kuidas ma astun üle kuristiku serva ja lähen taamal asuva kõrgeima mäeni, otse läbi õhu… Julge peab olema meel, et sellist soovi soovida, ja veel julgem, et ette võtta. Mina olen.

Praktilise poole pealt proovisin kõikvõimalikke tundlikke mõõtureid, et üldse registreerida võimalikud jõud ja otsisin seaduspärasusi, mis kinnitaks valitud teed. Neid oli. Mehaanilistest mõõteriistadest loobusin ma peagi. Suutsin enda sees kujundada oma mõõturi. Midagi absoluutse kuulmise või värvide nägemise sarnast. Suuremad masinad kinnitasid minu mõõturi õigsust, aga minu sees ei kaalunud see midagi ja oli alati käepärasem.

Järgneb

Kujutan ette, kuidas ma astun üle kuristiku serva ja lähen taamal asuva kõrgeima mäeni, otse läbi õhu...

ARRIVA OÜ

EESTI VÕRKPALLUR (NIMI+IN)		KÄGU ENAM EI KUKU, KUI TALLE ... KURKU LÄHEB	TANTSUSAMM	SAJAND		IRIIDIUM	PÕÕSASTARA	ÄRA AURAMA	JÕGI HISPAANIAS	PEALINN EUROOPAS	KÜSISÕNA
ÄKKI, HOOBILT							ÜKSNES				
VISKE- JA TORKERELV				POOLSAAR EES-AASIAS / ... PROSA							
SUUHÄÄLIK						KOMMISORT / SIDESÕNA					
RAADIUM			W. SCOTTI ROMAAN / TEISITI								ASESÕNA
AMEERIKA KIRJANIK									VÕI MUUD / 51.		
SAMUTI / KÕNNAK				KARPKALA / AUTOISTME OSA						H NAABER / INDIAANLANE	
...KAKK						LÄMMASTIKUÜHEND / ... PIKKUUS					
TEATMETEOS			EESTI HELILOOJA / LASKMINE						NAATRIUM / KIRUMISSÕNA		
NEEM		KASVUHOONERIIUL / KÕRGE AMETIISIKU SAATJA						SAARESTIK / ISIKLIK TULUSAAMINE			EESTI SAAR
SIHITISMÄÄRUST VÄLJENDAV KÄÄNE							KÕRBESAAR / VAAP				
KIRIKU POOLT DEFINEERITAV ÕPETUSLAUSE / ÜRGAJA ROOMAJA										AMPER / LOOMA, ASUTAMA	
JÄRELIKULT, NIISIIS						LOBAMOKK / MATKIMINE					
AKTSIASELTS			SUUND LOODUSES / PRAHT								
SISSEKÄIK				ITAALIA TOIT / SIDESÕNA							
KATUSETÜÜP									AMERIITSIUM / LINNAJAGU		
UUSINDIA KIRJAKEEL					KÕRVADEGA TAJUMA / MOBIIL-						
AURIK (VAN.)								JAATUS			

Armsad lapsevanemad!

Kui teie perre on sündinud beebi ja soovite tema nime avaldada Lääne Elus, palume anda meile sellest teada: info@le.ee.

KUHU MINNA

• TERVIS JA SPORT

Fra Mare Day Spa sauna- ja basseinipark: avatud E–N 15–21, R–L 13–22 ja P 8–21. Pilet E–N 11.-, R–P ja riigipühadel 17.- Avatud on Meresaun. Broneerimiseks kirjuta spa@framare.ee või helista 472 4612.

• KINO

Haapsalu kultuurikeskuses:
„Canterville'i lossi vaim": 31. oktoobril kl 17.30 ja 1.–2. novembril kl 17.30.
„Tähtsad ninad": 31. oktoobril kl 19.30.
„See elab sinu sees": 1.–2. novembril kl 19.30 ja 4. novembril kl 13.

• KONTSERT

Haapsalu kultuurikeskuses: 4. novembril kl 19 Ansambli Rüüt albumi „Kiriküüt" esitluskontsert. Piletid 8/12.- Piletimaailmas.

• MUUSEUMID

Haapsalu linnuse muuseum K–P 10–18. linnus.salm.ee.

Iloni Imedemaa teemakeskus K–P 11–17. www.salm.ee.

Haapsalu raekoda K–P 11–17. www.salm.ee.

Raudtee- ja sidemuuseum K–P 11–17. www.salm.ee.

Ants Laikmaa majamuuseum (Kadarpiku küla, Lääne-Nigula): K–P 11–16. www.salm.ee.

Rannarootsi muuseum (Sadama 32, Haapsalu) T–L kl 10–16. Muul ajal ettetellimisel, tel 5562 3993. www.aiboland.ee.

Rõude muuseum kuni 1. maini avatud ettetellimisega tel 5683 1203 või roudemuuseum@gmail.com.

Lihula muuseum on suletud 1. oktoober – 30. aprill. Ekskursioonid etteteatamisega. Tel 502 8475; 509 9663. E-post: lihulamuuseum@laaneranna.ee.

Hanila muuseum: ekskursioonid etteteatamisega. Tel 509 9663, hanilamuuseum@laaneranna.ee.

• NÄITUSED

Keskraamatukogu (Posti 3) **trepigaleriis** Fenno-Ugria näitus „Uurali rahvaste looduslikud pühapaigad". **Kojulaenutuse vitriinides** „Ettevaatust! Näitus! Liikluskasvatusest läbi aegade" ja **lugemissaali vitriinides** näitus „Aitäh, õpetaja!".

Lasteraamatukogus (Wiedemanni 11) Ülle Meistri tušijoonistuste näitus „Meister metsas".

Haapsalu linnagaleriis 1. novembril kell 18 Manfred Dubovi näituse „Kujutada hingekudet" avamine.

Haapsalu kunstikoolis (Jaani 2): majagaleriis: Haapsalu fotoklubi näitus „Elu ja olu rohujuure tasandil" 18. novembrini. Galeriid avatud T–R 14–18, L 12–16.

Haapsalu pitsikeskuses (Karja 25): kuni 8. novembrini näitus „Kangastelgede lummuses". Keskus avatud T–R 11–16, L 11–15.

Haapsalu kultuurikeskuses: Haapsalu fotoklubi aastanäitus 31. oktoobrini.

Kullamaa kultuurimaja galeriis Eesti spordi- ja olümpiamuuseumi näitused: „Suurmeister Paul Keres", „Olümpia lugu". Näitused avatud 4. detsembrini.

Teade saada aadressil le@le.ee.

Lehes ilmunud teated on leitavad veebist aadressil online.le.ee/kategooria/tasutud-teated/.

Lääne Elu
Ilmub teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval

Toimetuse aadress: Posti 30, 90504 Haapsalu.
Toimetus 473 7222, kuulutused ja reklaam 473 7111, e–post info@le.ee, reklaam@le.ee
Kodulehekülg: www.le.ee

Peatoimetaja Kaire Reiljan
Toimetajad Kaie Ilves, Urmas Lauri, Malle-Liisa Raigla, Andra Kirna
Keeletoimetaja Riina Tobias
Küljendaja-kujundaja Regina Lepmets

Reklaamitoimetaja Elina Lumeste
Kliendihaldur Mai Sarv

Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504 Haapsalu, tel 473 7222

Trükitud Printallis

Pangakontod
Swedbank EE18 2200 2210 1567 8031, SEB EE62 1010 6020 0251 5004

Kojukandeprobleemid: tel 661 6616, info@omniva.ee.

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ja selguse huvides lühendada ning valikuliselt honoreerida. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressinõukogusse pn@eall.ee või tel 646 3363.

TÖÖPAKKUMINE

Tene Kaubandus pakub tööd TOOTMISPLATSI KORISTAJALE. Töö sisu: igapäevased koristustööd ja puhtuse tagamine tootmishoone väliterritooriumil. Sobival kandidaadil on füüsiline vastupidavus, kohusetundlikkus ja täpsus tööülesannete täitmisel. Kirjuta töösoovist: eke@tene.ee.

Haapsalu spordikeskus otsib oma kollektiivi **öövalvur/administraatorit**. Vajalik arvuti kasutamise ja hea suhtlemise oskus. Lisainfo ja kontakt +372 506 9115. CV ja sooviavaldus esitada meiliaadressile personal@hsb.ee.

PUIT

Müüa 3meetrist küttepuud: must lepp, hall lepp, kask koos kohaletoomisega, miinimumkogus 15 tihumeetrit. Lisainfo tel 5829 3564.

Kandiline puitbrikett koos veoga, toome ka väiksemaid koguseid, soovi korral ladustame panipaika. www.briketivedu.ee, 507 8754.

Küttepuud! Toores, kuiv ja metsakuiv leht- ja okaspuu. Pikkused ostja soovil. Vedu 3–7 rm. Tel 505 5203 või 516 4278.

Müüa küttepuid: valge lepp, sanglepp, kask, metsakuiv okaspuu. Täpsem info 5697 5216.

Müüme põranda-, voodri- ja ehituslaudu mitmes laiuses. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Otse tootjalt pakitud kandiline kasebrikett, tume brikett, pakitud turbabrikett, *premium* pellet 6 ja 8 mm, pakitud kivisüsi, kuivad kütteklotsid võrgus. Vedu tel 506 8501.

Müüa märgi ja kuivi küttepuid koos kohaletoomisega. Pikkus vastavalt soovile. Pakkuda ka kaminapuid võrkkotis. Info 5687 3966 või timberexpert@online.ee.

KINNISVARA

Põllumajandustootja ostab põllu- ja metsamaad. Parim hind. Tel 506 9600.

TEENUS

Puurkaevude puurimine ja projekteerimine. Vee- ja kanalisatsioonitööd ning septikute paigaldus. Rauaeraldus, filtrite paigaldus. Tel 521 7415, 504 2999, www.baltipuurkaev.ee.

Ehitus- ja remonditööd. Katuseehitustööd. Katuse turvatoodete müük ja paigaldus. Vihmaveesüsteemide müük ja paigaldus. Tel 5347 7919.

Teeme ehitustöid. Põrandate, seinte ja lagede ehitus. Vannitubade ja WCde remont. Maalri- ja plaatimistööd. Kontakt: 5697 5216, Lääne Saemees OÜ.

PUR-vahuga parim soojustus. Vundamendid, põrandad, seinad, katused. info@propur.ee, tel 5624 1810.

Teeme erinevaid koristustöid. Kui vajad akende pesu, hoolduskoristust, suurpuhastust, ehitusjärgset koristust, võta palun ühendust ja teeme objektipõhise hinnapakkumise. Tagame kvaliteetse tulemuse! Kodukorrastus@gmail.com, tel 517 1494.

Paigaldame tänavakivi Haapsalus ja Läänemaal. Võta julgelt ühendust ja leiame kõigile küsimustele lahendused. Tel 5632 7955 või dekkan.ehitus@gmail.com.

Ohtlike puude langetamine. Tel 5663 2968.

Ohtlike puude raie, võsalõikus ja kruntide puhastus võsast. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373, Randy.

Rakkekaevude puhastamine, remont ja rõngaste vahetamine. Tel 557 4792.

Katuste renoveerimine/paigaldus. Plekk-, eterniit-, kärg- ja bituumenkatused. Vihmaveesüsteemid, erinevate plekkide paigaldus. Saabtehtud OÜ, 5624 2511.

Toimetus kuulutuste sisu eest ei vastuta.

KIRIKUTEATED

EELK KOGUDUSED

HAAPSALU
T, 31. oktoobril kl 18.30 toomkoori lauluproov (Jaani saal). **N, 2. novembril kl 18** hingedepäeva rännak ja küünalde süütamine Haapsalu vanal kalmistul. Rännakut juhib Ülla Paras. Kogunemine surnuaia peavärava juures. **R, 3. novembril kl 9** hommikupalvus. Teenib Maria Strauss (Jaani kirik). **P, 5. novembril kl 11** jumalateenistus armulauaga. Teema: andke üksteisele andeks. Teenivad õpetaja Mart Salumäe ja Siim Kallas. Orelil Marge Kivi (toomkirik). Koguduse kantselei (Kooli 6) avatud K ja R 10–14. Info 528 0635. Avatud annetusmüük. Odavad riided ja jalanõud.

LÄÄNE-NIGULA
N, 2. novembril kl 9.30 hommikupalvus kogudusemajas; **kl 16** kogudusekool. **P, 5. novembril kl 12** jumalateenistus armulauaga; **kl 12** pühapäevakool lastele.

KULLAMAA
N, 2. novembril kl 10–14 kantselei lahti kogudusemajas. **P, 5. novembril kl 11** 23. pühapäev pärast nelipüha jumalateenistus armulauaga kirikus. Teema: andke üksteisele andeks. Teenib õp Kari Tynkkynen ja orelil Ivi Küla.

PIIRSALU
P, 5. novembril kl 13 23. pühapäev pärast nelipüha jumalateenistus armulauaga kirikus. Teema: andke üksteisele andeks. Teenib õp Kari Tynkkynen ja orelil Ivi Küla.

MARTNA
N, 2. novembril kl 10–13 kirikupood ja koguduse kantselei on avatud; **kl 11** seenioride salongilõuna (kogudusemajas). **P, 5. novembril kl 13** jumalateenistus armulauaga (kogudusemajas). **E, 6. novembril kl 17.30** kooriproov (kogudusemajas). **N, 9. novembril kl 18** juhatuse koosolek (kogudusemajas). Rohkem infot 5809 3633 (Küllike Valk).

RIDALA
K, 1. novembril kl 16–18 koguduse kantselei on avatud; **kl 17** juhatuse koosolek (pastoraadis). **P, 4. novembril kl 15** jumalateenistus armulauaga (pastoraadis). Vt ka ridala800.ee.

KARUSE
Jumalateenistused toimuvad iga kuu 1. ja 3. pühapäeval algusega kell 14 Karuse kirikus või Karuse kiriku talvekirikus.

VORMSI
P, 5. novembril kl 11 jumalateenistus kirikus.

TEADE

Virtsu aleviku Virtsu park 4 maaüksuse detailplaneeringu avalik väljapanek

Lääneranna vallavalitsus teatab planeerimisseaduse § 87 lg 6 alusel, et Lääneranna vallavolikogu võttis 26.10.2023 otsusega nr 145 vastu ja suunas avalikule väljapanekule Virtsu aleviku Virtsu park 4 maaüksuse detailplaneeringu. Planeeritava ala suurus on 1,14 ha ja see hõlmab üldkasutatava maa sihtotstarbega hoonestamata Virtsu park 4 maaüksust, katastritunnus 19502:003:0003.

Detailplaneeringu eesmärk on Virtsu park 4 maaüksuse sihtotstarbe osaline muutmine elamumaaks, kolme elamukrundi moodustamine, kruntide ehitusõiguse määramine ja taristuga varustatuse lahendamine. Planeeringu järgi on krundi lubatud suurus vähemalt 3000 m², ehitusalune pind kuni 250 m², hoonete arv 3, põhihoone kõrgus 10 m, abihoone kõrgus 7 m, kuni 2 korrust. Juurdepääs planeeringualale on kavandatud avalikus kasutuses olevalt Pargi tänavalt ja Puhtu teelt. Krundid ühendatakse ühisveevärgi ja kanalisatsiooniga. Planeeringuala loodeosale ulatub muinsuskaitsealune Virtsu mõisa park, pargi piirdemüür ja müüri kaitsevöönd. Mõisa pargi, pargi ja piirdemüüri kaitsevööndisse uusi ehitisi ei kavandata. Detailplaneeringuga tehakse ettepanek kehtiva Hanila valla üldplaneeringu muutmiseks. Üldplaneeringu järgselt on Virtsu park 4 maaüksuse juhtsihtotstarve üldkasutatav maa.

Avalik väljapanek toimub 20.11–20.12.2023 veebilehel www.laanerannavald.ee ning tööajal Lääneranna vallamajas (Lihula, Jaama tn 1) ja Virtsu raamatukogus (Virtsu alevik, Pargi tn 4).

Detailplaneeringu avaliku väljapaneku jooksul on igal isikul õigus avaldada detailplaneeringu kohta arvamust. Avaliku väljapaneku tulemuste avaliku arutelu korraldamine ei ole nõutav, kui detailplaneeringu kohta ei esitatud avaliku väljapaneku kestel kirjalikke arvamusi või kui kõik kirjalikult esitatud arvamused on arvesse võetud. Arvamusi saab esitada kirjalikult Lääneranna vallavalitsusele kuni 20.12.2023 postiaadressil Jaama tn 1 Lihula 90302 või e-posti aadressil vallavalitsus@laaneranna.ee.

Lääneranna vallavalitsus

SUDOKUD

9				4				7
6		4				2		9
	8						3	
	3		8	5	2		9	
	5		4	9	6		2	
	6						4	
4		2				3		1
1				8				2

3	7						2	9
				5				
	6		3	9	1		4	
			8		6			
7		9				6		3
			5		9			
	4		2	8	3		7	
				6				
5	8						3	4

TOIDU PANK

Läänemaa toidupank kogub toitu puudust kannatavate leibkondade toetuseks Haapsalus ja Läänemaal.

Et toiduabi saada, võta ühendust kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajaga.

Aitame koos!

Tel 5355 4330

Lääne Elu toimetus (Posti 30, Haapsalu) on avatud E–R 8.30–17.

Lääne Elu toimetuse telefonid: 473 7111 (kuulutused, teated), 473 7222 (tellimine, reklaam).

HINGEVIIUL
MATUSEBÜROO

Matusekorraldus Haapsalus ja Läänemaal, matuseteenused ja -tarbed, tuhastamine, haua- ja urnimatused, lahkunu transport surnukuuri **(24/7 tel 5800 7504)**

BÜROO AVATUD KALMISTU TN 3A, HAAPSALU
E–R 10–15

TEL 5850 3340, 5846 1111
www.hingeviiul.ee
info@hingeviiul.ee

Teatame kurbusega, et on lahkunud kallis ema, vanaema ja vanavanaema
HELJU ALLIKA
15.12.1936–24.10.2023.

Omaksed

Ärasaatmine teisipäeval, 31. oktoobril kell 14 Hingeviiuli tavandisaalis, Kalmistu 3a.

Mälestame armsat kolleegi ja pikaaegset kaitseliitlast
JAANUS AASA.

Avaldame siirast kaastunnet omastele.

Kaitseliidu valveteenistuse osakond ja kolleegid lennubaasist

Kaotusvalu hingest keegi võtta ei saa, aeg asendab selle mälestustega...

Mälestame Soolu küla head naabrimeest
ARNO KELNIKUT
ja avaldame kaastunnet lähedastele.

Soolu külaselts

Mälestame
LJUBOV KULEŠOVAT.

Südamlik kaastunne kõigile lähedastele.

Korteriühistu Pargi 1 pere

Avaldame sügavat kaastunnet Toivo Niinemetsale venna
HEINO
kaotuse puhul.

Aiandusühistu Ando 1 liikmed

Reakuulutus (kuni 4 rida, u 132 tähemärki): 6 € iga avaldamine; tööotsimine 3 € iga avaldamine. Püsikuulutuse soovist kirjuta le@le.ee.
Leinakuulutus, matuseteade, tänu ja õnnitlus – väike 24 € / suur 48 €. Teated 2,50 €/rida (33 tähemärki); lisaks: logo, raam või pilt + 5 € (kujundamine +15% lõpphinnale). Kuhu minna 1,40 €/rida (33 tähemärki). **E-post le@le.ee**.

VIIMANE VEERG

KAIRE REILJAN

Vanal kalmistul tuleb hingedepäeva jalutuskäik

Neljapäeva õhtul kl 18 saab koos ajaloolase Ülla Parasega jalutada Haapsalu vanal kalmistul ja kuulata lugusid põnevatest inimestest, kes kalmistule maetud. „Eks me käime läbi olulisemate inimeste hauad ja räägin neist, kelle hauale küünlad paneme," ütles Paras. „Hunniused, Ernst Enno, Büllid, Jaani kogudusele olulised tegelased, näiteks ainuke vanale kalmistule maetud kirikuõpetaja Constantin Immanuel Hoerschelmann," loetles Paras.

Kuigi hingedepäeva ringkäiku korraldab EELK püha Johannese kogudus, asetatakse küünlad ka nende Haapsalu jaoks oluliste inimeste kalmudele, kes on maetud vana kalmistu õigeusu ossa. Paras tõi näiteks Jaan Poska ristiisa Nikolai Poletajevi.

Hingedepäeva ringkäikust, mille käigus asetatakse Haapsalu või Jaani koguduse ajaloos oluliste inimeste kalmudele küünlad, on saanud iga-aastane traditsioon.

KAIRE REILJAN

ILM

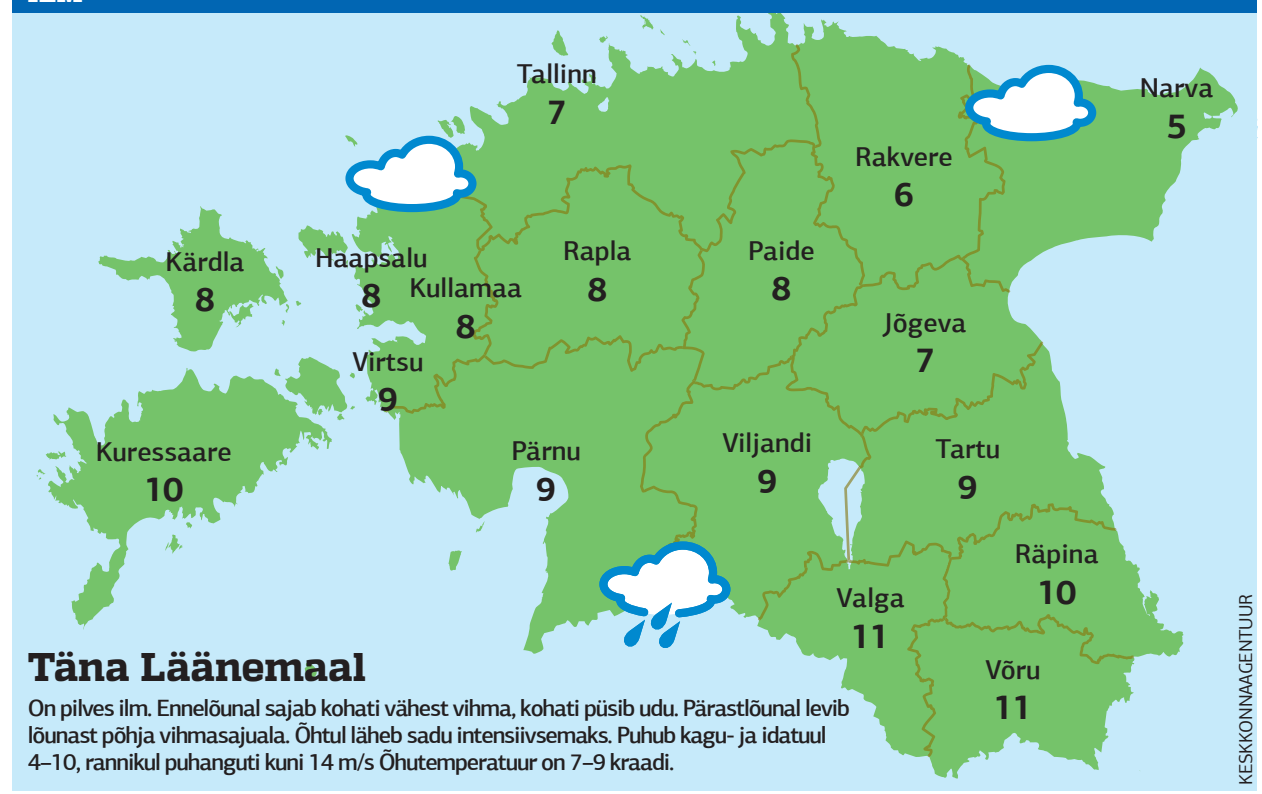

KESKKONNAAGENTUUR

Täna Läänemaal

On pilves ilm. Ennelõunal sajab kohati vähest vihma, kohati püsib udu. Pärastlõunal levib lõunast põhja vihmasajuala. Õhtul läheb sadu intensiivsemaks. Puhub kagu- ja idatuul 4–10, rannikul puhanguti kuni 14 m/s Õhutemperatuur on 7–9 kraadi.

	öö	päev	
Kolmapäev		**5°...9°**	muutlik, läänetuul 2–9 (18) m/s
Neljapäev		**2...5°**	lääne-, loodetuul 3–10 (18) m/s
Reede		**2°...8°**	kagutuul 3–8 (14) m/s
Laupäev		**5°...10°**	kagu-, lõunatuul 6–10 (18) m/s

ISSN 1406-1430

VAATA KA WWW.LE.EE

ANDRES AMMASE FOND
HAAPSALULE PÜHENDUNUILE

Kooliõpetaja, ajakirjaniku, poliitiku ja dirigendi Andres Ammase (1962–2018) mälestuseks Eesti Rahvuskultuuri Fondi juurde loodud Andres Ammase fond annab välja **nelja stipendiumi**:

• Andres Ammase stipendium Läänemaale ja Haapsalule pühendunud inimesele • väikese lugeja stipendium (koos Haapsalu lasteraamatukoguga) • noore sportlase stipendium lootustandvale sportlasele ja tema treenerile • Anneli Ammase hea ajakirjanduse auhind maakonnalehe ajakirjanikule

SIHTASUTUS EESTI RAHVUSKULTUURI FOND

Annetuse saaja:
SA Eesti Rahvuskultuuri Fond
Pangakontod:
EE117700771000664610 LHV Pank
EE672200221001101347 Swedbank
Selgitus: annetus Andres Ammase fondi ja stipendium, mille heaks annetatakse
PS Annetused on tulumaksuvabad

Täname Andres Ammase fondi toetamise eest!

Hoia end kohaliku eluga kursis, telli Lääne Elu

Kirjuta le@le.ee
või helista 473 7222
E-R 8.30–17.

Kinnisvarajutud tassi kohvi ja koogiga!

Tule küsi kinnisvaraalast nõu, räägime mis kinnisvaraturul toimub!

Helista või kirjuta mulle ja lepime aja kokku! Kohvi ja kook on minu poolt!

KARJAKINNISVARA
Annely Sermat
+372 513 5163
annely@karjakv.ee

Siin võiks olla sinu reklaam!

Tellimiseks võta ühendust reklaam@le.ee

Hea Lääne Elu tellija!
Kui leht ei jõudnud Sulle postkasti, siis helista Omnivasse:
661 6616.

Tiit Reisid kutsub 9.–10. detsembril Linnateatri etendusele „Regina madre" algusega Hiiumaalt ja Haapsalust

TIIT REISID

FOTO: TALLINNA LINNATEATER

Väljasõit 9.12
Kärdlast kl 10.45 ja Haapsalust kl 13.
Etendus algab kl 19 Salme kultuurikeskuses.
Hind 95 € (majutuseta)
130 € (majutusega Park Inn Meriton Conference&Spa hotellis)

www.tiitreisid.ee
+372 662 3762